

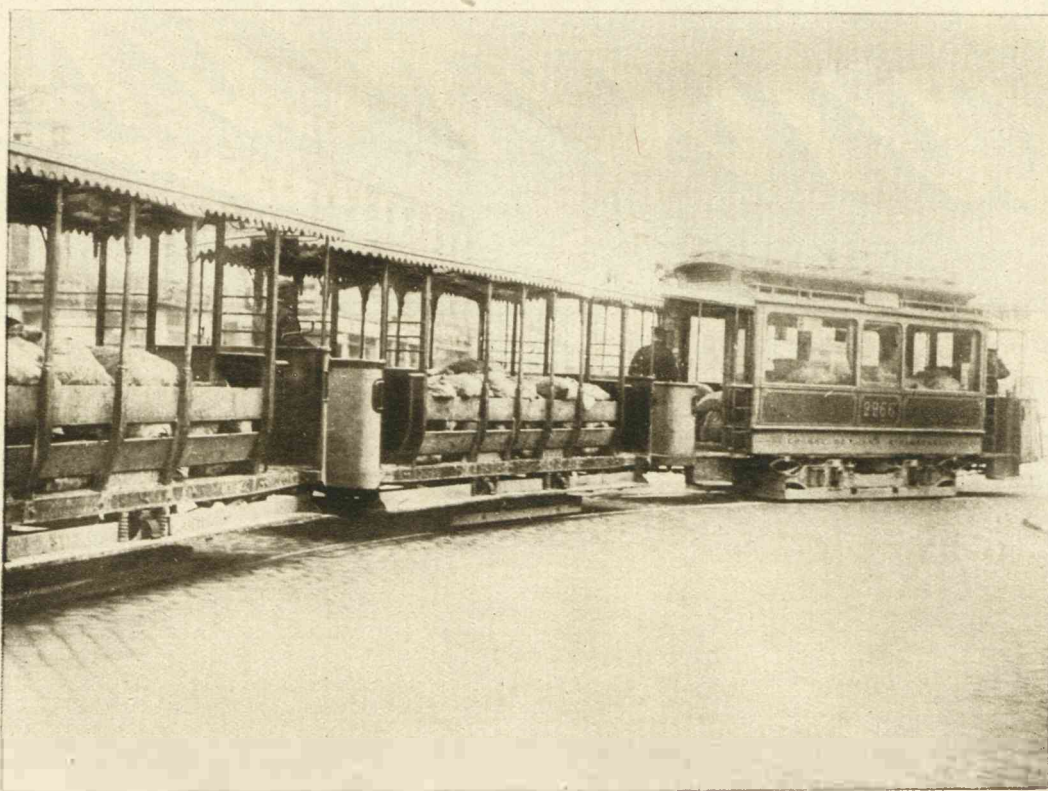
NAAR OOST EN NAAR WEST

zijn vastgelopen. — Dat is het „Leitmotiv" dat telkens weer terug te vinden is in al de overzichten, waarmee de vele couranten het publiek voorlichten. Zoo'n overzichtschrijver is een heel belangrijk mensch in den tegenwoordigen tijd. Want geen gewoon couranten-lezer is in staat elken dag de puzzles der onbegrijpelijke, zich tegensprekende en niet uit te spreken berichten te ontwarren en er uit te halen, datgene wat toch wel het belangrijkste is: De toestand van het oogenblik.

De overzichtschrijver zwoegt in het stille van den nacht of gedurende het drukste van den dag, al naar gelang zijn blad „het overzicht" in de ochtend- of in de avond-editie doet verschijnen. Hij sleept atlasen aan, bestudeert kaarten, past en meet, lijmt en knipt, decreteert en herroept, weet „het" weleens en doet net alsof hij „het" weet, en nog veel meer. En dat alles omdat elke dagbladlezer, bij zijn werkelijk voedsel, behoefte heeft aan een dosis oorlogsspijs, zoo smakelijk mogelijk toebeleid.

Er zijn heel wat menschen wier appetijt totaal afhankelijk werd van den

De Berliner Magistraat heeft groote hoeveelheden aardappelen opgekocht en laat deze door eigen beambten verkoopen. Het transport geschiedde per elektrische tram, hetgeen een eigenaardig gezicht was.

gelooven, dat het „Wir siegen" een orakelspreuk van onaantastbare waarde is.

Men heeft veel gespot met dat alles „verorganiseeren", dat in Duitschland gedurende den oorlog nog meer dan vroeger ons trof. Maar de spotters deden dit meestal met de lachgrijns van den bekenden, aan kiespijn lijdenden, boer.

Wat er tot nu toe met de Deutsche organisatie praktisch bereikt werd, is bewonderenswaardig.

Wat is er reusachtig veel te regelen! Tot die uitspraak komt men, wanneer men slechts een tipje op ziet heffen van het geheimzinnig gordijn, dat al de stille werken omhult. En dat alles moet verricht worden zonder weifelen, zonder bezinnen. In deze economischen veldslag wordt de zege ook grotendeels bevochten door het doelbewuste optreden. Niet alleen aan het tegenwoordige moet de aandacht gegeven worden, ook aan de naaste, evenals aan de verre toekomst moet gedacht worden.

In ons vorig nummer gaven wij in beeld, tot welke prijsstijgingen de oorlog in bijkans alle landen aanleiding

DE HOSPITAALTREIN met slaapwagens, welke van de nieuwste verbeteringen zijn voorzien en waarin de zwaargewonden zoo weinig mogelijk het hinderlijke van het vervoer ondervinden.

toon, die in zulk een overzicht overheerscht. Vroeger waren het de beurscijfers, nu zijn het de getallen der gevangenen, de veroverde heuvels, de buitgemaakte mitrailleurs of ander krijgstuig en... de in de lucht gevlogene schepen, welke de eetlust regelen.

Plus que ça varie, plus que ça reste la même chose!

Wij, van Panorama, zijn gelukkiger menschen. Wij kiezen ons onderwerp vrijer, naar eigen inzicht en... naar de foto's die onze correspondenten „aan alle fronten" ons toezenden.

Ditmaal in de spannende afwachting, wie der beide partijen er in slagen zal de „coupe" te slaan, gaan wij ertoe over, om den ondergrond van al deze pogingen te bespreken.

Wat wordt de mensch toch ongevoelig in al die ellende. Je gruwelt er niet meer van, nee, je zoekt naar de oorzaak en bestudeert de manier waarop er nog meer ellende gemaakt kan worden, alleen je zelf verdedigend met de uitspraak: 't wordt allemaal gedaan ter bevordering van een vrede, die geen kern van nieuwen strijd in zich heeft.

Idealisten blijven wij ondanks alles toch!

Geloof niet, dat de oorlogskans beheerscht wordt door de krijgsaanvoerders alleen. Wanneer achter deze geen uitmuntende organisatie staat, welke er voor zorgt, dat de mannen op hun plaats, de munitie bij de kanonnen, de transporten op de juiste plek aanwezig zijn, (om nu maar enkele dingen te noemen, die zoo voor het grijpen liggen) och, dan doen de krijgsaanvoerders bitter weinig. Maar ook daarmee alleen zijn ze niet geholpen. De volmaaktst in elkaar gezette en bestuurde oorlogsmachine, die in den beginne loopt als

gesmeerd, gaat knarsen en vastloopen, wanneer daarachter niet een volk helpt meeduwen, dat vertrouwen heeft in het doel waarnaar gestreefd en in de middelen waarmee gewerkt wordt.

De knapste oorlogsleider is de man, die weet te bewerken, dat zijn volk niet alleen geestdriftig „Wij overwinnen!" uitbultert na toespraken vol vuurwerk en momenten van hoogste geestverrukking, doch die de kunst verstaat, om die uitspraak in het binnenste der binnenvertrekken te doen herhalen, met een vaste overtuiging, waaraan alle pathos vreemd is.

Daarvoor is heel wat nodig. Want niets schijnt grilliger dan de menigte. Maar deze grilligheid lijkt slechts onberedeneerd. De massa, zoo vaak vergeleken bij een groot kind, voelt evenzeer bij intuïtie juist en scherp. En, evenals het kind, spreekt en denkt de menigte meestal ook de waarheid.

Tot nu toe schijnen hierin de strijdende partijen en hun leiders voor elkaar niet in 't minst onder te doen. En het is waarlijk niet uit voorkeur, dat wij in dit nummer bij enkele foto's, welke wij u te bezichtigen geven, spreken van de buitengemeene, verdienstelijke wijze, waarop onze Oostelijke naburen voor zich den krachten, innerlijken steun verwekten en behielden, welke hen doet

DE HOSPITAALTREIN. Een van alle gemakken voorziene keukens, waarin tijdens het rijden alles voor de gewonden kan worden bereid.

gaf. Duitschland bleef zeker niet vrij van de gevolgen van dezen oorlog. En al is de strijd van zijn bodem weggedrongen, in de woningen zijner bewoners dringen die gevolgen toch evenzeer door; juist door het voedselvraagstuk.

Wij gaan nu niet herhalen, wat al lang in de dagbladen heeft gestaan omtrent de broodverdeling of de plannen voor beplanting, enzovoort.

Alleen geven wij u hier een typisch Berlijnsch beeld: de elektrische tram, die in de hoofd- en bijwagens de aardappelen vervoert, die de stad in eigen beheer verkoopt. De andere plaatjes toonen heel andere tafereelen. Ook zij staan in verband met die voorzorgsmaatregelen, waarvan wij hierboven spraken.

Want onze lezers, zij zijn het onvoorwaardelijk er mee eens, dat het voor een land in oorlog van de meest betekenende interesse is, om er voor te zorgen, dat de in den oorlog gewonde strijders in de toekomst, zoo goed mogelijk weer hun validiteit herkwijpen kunnen.

Als alle strijd voorbij is, alle directe geestdrift, elk medelijden heeft geleden onder de afschuiving van den tijd, dan staat de nuchtere waarheid onaanvechtbaar daar, dat ieder man, die voor zijn arbeid ongeschikt is, een verzaking van de volkskracht beduidt.

Wanneer Duitschland dus duizenden en duizenden bijeen brengt om de ambulancetrein zoo voortreffelijk mogelijk in te richten, dan is dit niet alleen mogelijk omdat het medegevoel zoo sterk spreekt, maar het is ook een hoogst verstandige voorzorgsmaatregel, welke niet voortreffelijk genoeg kan worden uitgevoerd.

DE HOSPITAALTREIN, waarvan hierboven eenige afbeeldingen zijn gegeven, is het geschenk der Duitsche Keizerin. De giften, daarvoor bestemd, werden onder haar leiding bijeengebracht. Als directeur treedt de welbekende medicus prof. dr. Israel op, dien men in het midden van de foto, met den witten band om den arm, ziet staan.